

Interaktív iskolai térképek és atlaszok szerkesztése

Meghatározó szempontok

- Hagyományos, nyomtatott atlaszok szolgáltatják az alapot.
- Iskolatípusok, tantervek, tantárgyi és életkori sajátosságok.

FÖLDRAJZ

Koncentrikusan bővülő anyag, egy téma többször előkerül.

TÖRTÉNELEM

Ugyanaz az anyag kétféle szinten, kronologikus sorrendben.

IRODALOM

Szerzői életút

Művek helyszínei (valós vagy fiktív)

- Képernyőméret és képernyő oldalarány (kivetítés, helyszűke, maximális felületek a térképek számára)
- Egyszerűség, könnyen kezelhetőség
- Olvashatóság
- Valódi interaktivitás (Sulinova – Cartographia)
- Programozás lehetőségeinek figyelembe vétele
- Szerkezet

**KÉPERNYŐ
OLDALARÁNYA**

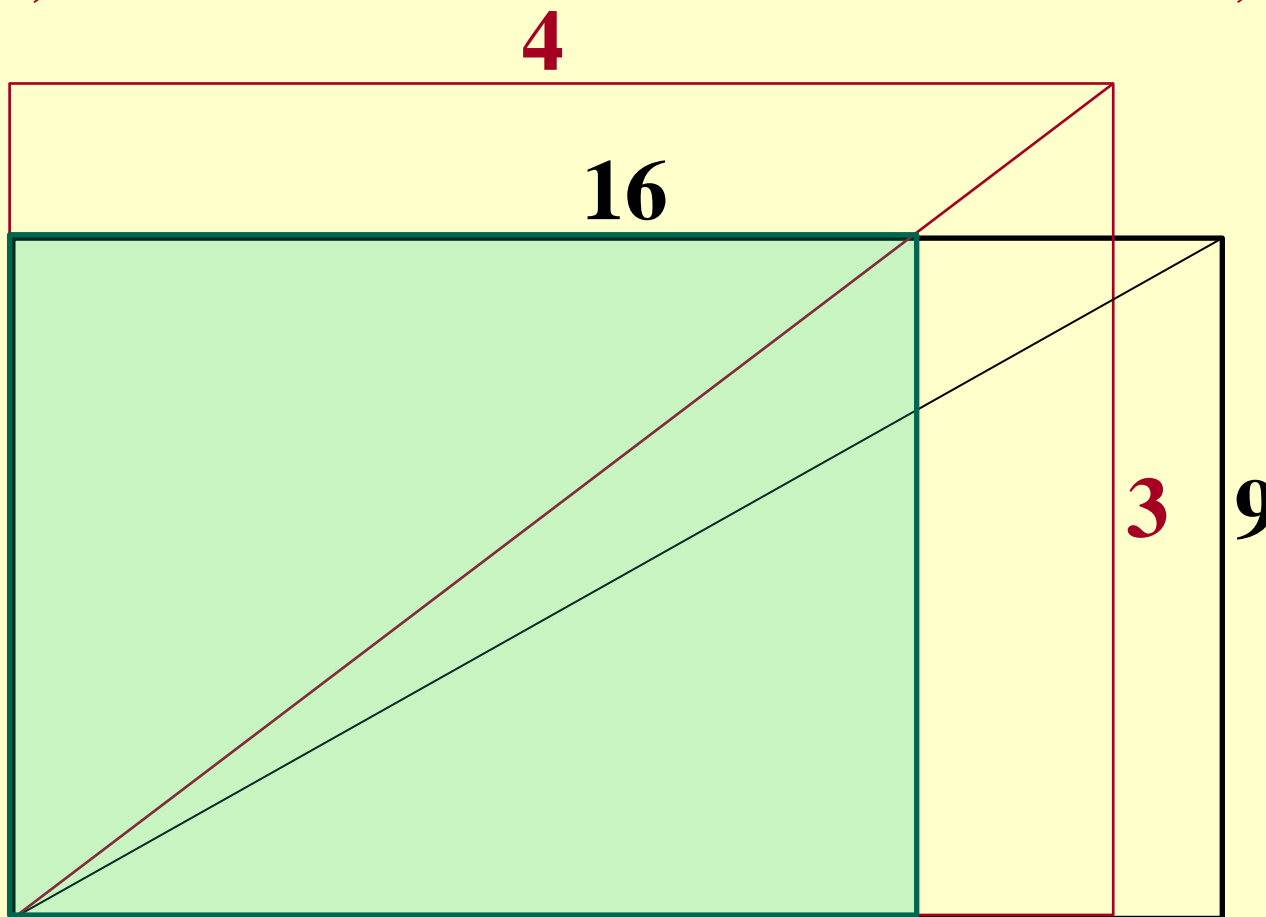
$$3/4=0,75$$

$$9/16=0,56$$

**A/4 ÉS B/4 PAPIRMÉRET
OLDALARÁNYA**

$$210/297=0,7$$

$$250/353=0,71$$

CARTOGRAPHIA

A virágzó középkor Európában

Képes történelmi atlasz
12-13. oldal térképei

Fontos nevek és fogalmak

Szerkezet

- Országhatár a XI. század végén
- A Német-római Birodalom határa
- A római katolikus és a pravoszláv vallás határa 1054-től
- Az első keresztes hadjárat útvonala
- × Csatahely
- Egyetem a XII. században

● **Európa (X–XII. század)**

● **Konstantinápoly (Bizánc)**

● **Mongol támadások**

● **Európa (XIV–XV. század)**

● **Kereskedelem (XI–XIII. század)**

● **Az 1347–53. évi pestisjárvány**

EURÓPA
(X – XII. század)

0 500 km

- Települések
- Településnevek
- — A Német – Római Birodalom határa
- - - - Országhatár a XI. század végén
- [H] Egyetem
- — A római katolikus és a pravoszláv vallás határa 1054-től
- ← A kunok és a besenyők támadása
- ← Az első keresztes hadjárat útvonala

NAGYÍTÁS

A zoom control interface consisting of a grey rectangular area and a vertical slider to its right.

XI. század

- Települések
- Településnevek
- Országok
- Országnevek
- Történelmi tájak
- Népek

✕ Csatahely

A menüben bekapcsolja az összes gombot

A menüben kikapcsolja az összes gombot

XI. század

XIII. század

XIV. század

XV. század

A FÖLD

TÁJÉKOZÓDÁS A TÉRBEN ÉS AZ IDŐBEN

- Helyünk a világegyetemben
- Tájékozódás a földgömbön és a természetben
- A Föld és az élet fejlődése
- Földtörténeti óra

- Térképészeti alapismeretek
- Földrajzi tájak térképei

A GEOSZFÉRÁK FÖLDRAJZA

- A kőzetburok
- A vízburok
- A légkör

- A földrajzi övezetesség és az éghajlat rendszere

A TÁRSADALOM FÖLDRAJZA

- A Föld népessége
- A Föld gazdasága

Szerkezet

A CD HASZNÁLATÁRA A JOGOSULT!

KÖZETBUROK

0 1000 2000 3000 km

GEOLOGIA

KONTINENSEK

A FÖLD DOMBORZATA

Kialakulás, felszínfejlődés

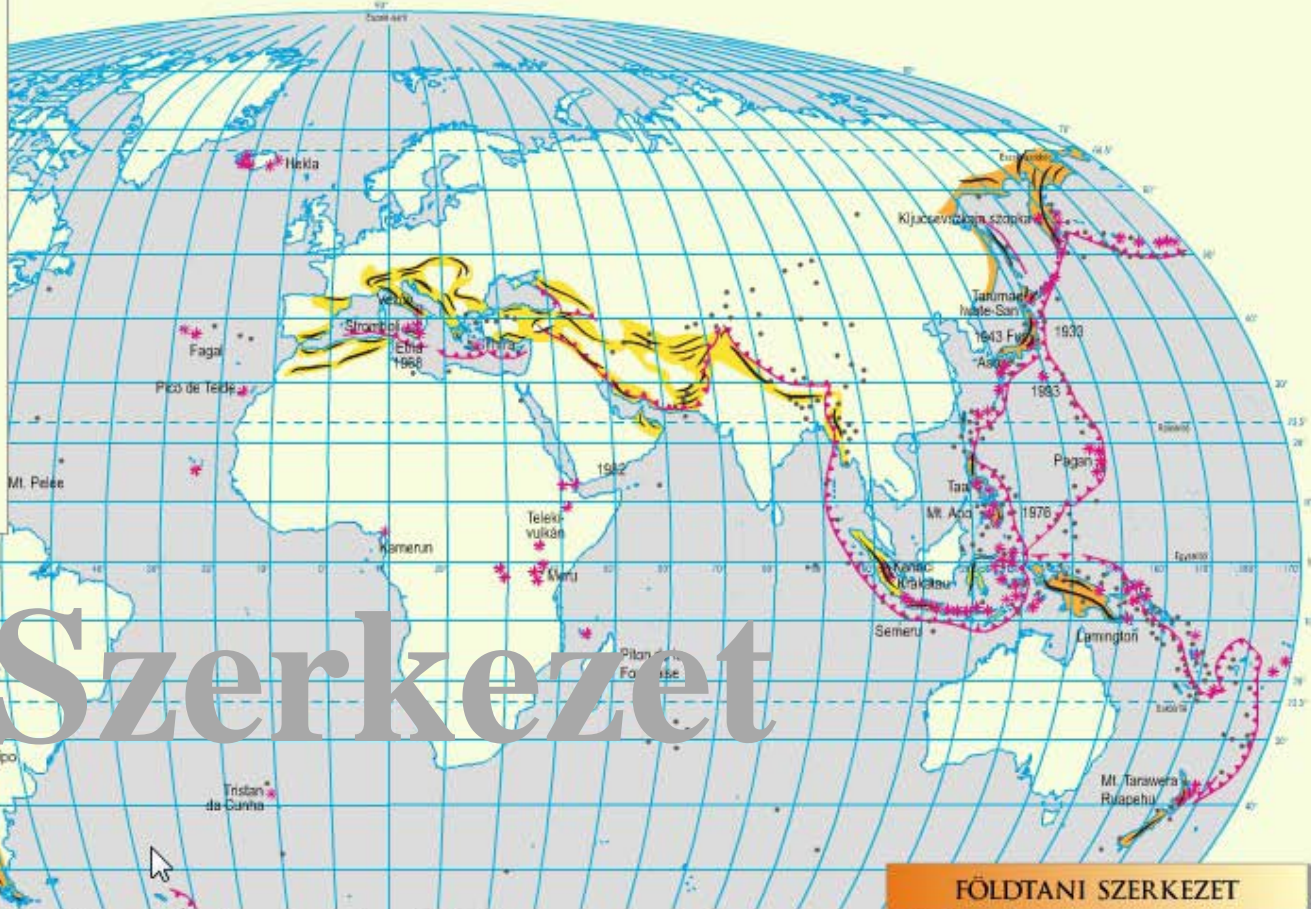
Földtani szerkezet

Földrendések, vulkánosság, lemeztektonika

Lemezhatárok

A Föld belső szerkezete

mindent kikapcsol

NAGYÍTÁS

Szerkezet

FÖLDRENGÉSEK, VULKÁNOSÁG, LEMEZTEKTONIKA

- Lemezhatárok
- Tenger alatti hátság (épülő)
- Árokrendszer (épülő)
- Alábukó lemezszegély (pusztuló)
- Mélytengeri árok
- Elcsúszó lemezszegély
- A lemez mozgási iránya és sebessége (cm/év)
- 7,4
- lemez Lemez neve
- hátság Óceánközépi hátság neve

- Kéregtípusok**
- Kontinentális kéreg
- Stabilizálódott kéregrés
- Fiatal gyűrűhegység (mobilis torlódásos öv)
- Kontinentális talpzat (self)
- Óceáni kéreg

- Földrengés és vulkánosság**
- Sekély mélységű földrengések epicentruma (70 km-nél kisebb mélységből)
- Közepes és nagy mélységű földrengések epicentruma (70–700 km)
- Katasztrófa földrengés helye és időpontja
- Forró pont (gomolyáramlás)
- Etna
- Működő vulkán

- Ösföld**
- Ösföld (ősídő)
- Üledékes takaróval fedett ösföld, táblás vidék**
- Óidei takaróval fedett ösföld
- Középidői takaróval fedett ösföld
- Középidői hegységrendszerek (táblás vidék)
- Üledékes takaró (újídő)**
- Újidei üledékes takaró

- Röghegység**
- Bajkál-hegységrendszer (ősídő)
- Kaledóniai-hegységrendszer (óidő)
- Variszkuszi-hegységrendszer (óidő)
- Gyűrűhegység (közép- és újídő)**
- Eurázsiai- és Pacifikus-hegységrendszer (harmadidőszaki gyűrűhegység)
- Kiömlésező kőzet

● **Tájékozódás térben és időben**

● **Térképismereti alapfogalmak**

● **A Föld térképei**

A geoszférák földrajza

A földrajzi övezetesség

A Föld népessége

A Föld gazdasága

A Föld környezeti gondjai

● **A Föld térképei – 3D**

● **Nagy magyar utazók, földrajzi felfedezők**

SAJÁT MENTÉSEK

- ▶ Mentett beállítások
- ▶ A Föld domborzata
- ▶ Kontinensek

A GEOSZFÉRÁK FÖLDRAJZA

- ▶ A kőzetburok
- ▶ A vízburok
- ▶ A légkör

TERMÉSZETFÖLDRAJZI ÖVEZETESSÉG

- ▶ Éghajlat
- ▶ Természetes növénytakaró
- ▶ Talaj

A FÖLD NÉPESSÉGE

- ▶ A Föld népessége
- ▶ A Föld országai

A FÖLD GAZDASÁGA

- ▶ Gazdasági egyenlőtlenségek
- ▶ A tőke és a pénz világa
- ▶ Közlekedés
- ▶ Idegenforgalom / 2005 /
- ▶ Fegyverkezés / 2004-2007 /

A FÖLD KÖRNYEZETI GONDJAI

Szerkezet

A FÖLD

JEGYZET

Kartográfiai szempontok

Kész térképek

- Adott méretarány, kivágat, vetület, tartalom.

Szerkezet – átszerkesztés

- Közös alaptérképek (pl. Magyarország, Európa, Föld)
- Struktúráltság határa.
- Egymáshoz rendelhető olyan elemek, amelyeket a nyomtatott térképeken nem lehet.

Méretarány (más értelmet nyer, előny a kisebb eredeti méretarány)

- Egységesíthető (pl. Európa virágzó középkor – 8 térkép, 18, 20, 22, 25, 40, 50 milliós)
- A különböző méretű térképek képernyőhöz igazított méretváltása eltérő (nem egységes kép, rajz „durva”)

Jelmagyarázat

- Bonyolult jelmagyarázatok.
- Jelmagyarázati üres helyek pótlása a térképen.

Rétegek

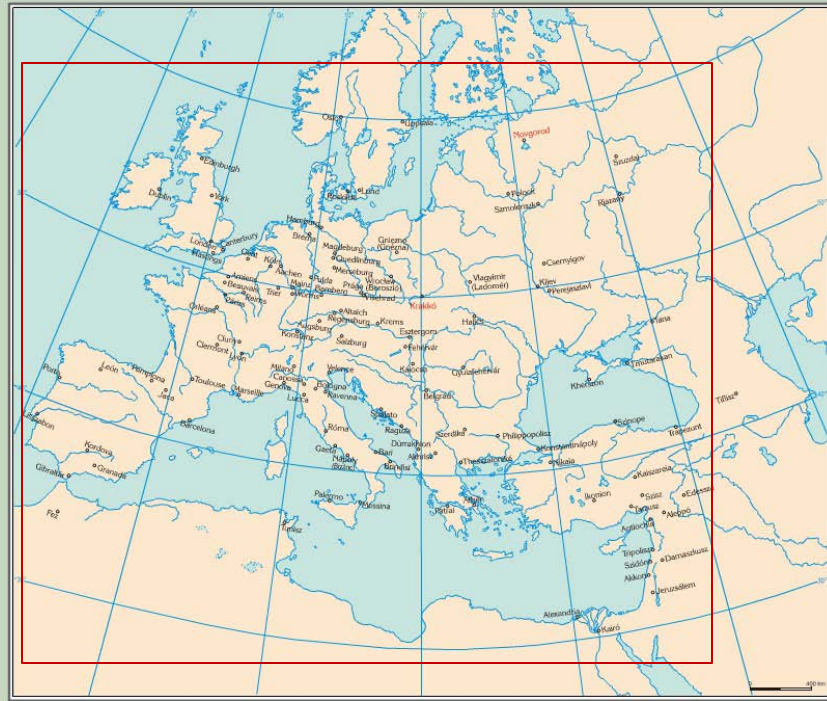
- Rétegek további szétbontása, rétegbesorolások.
- Rétegekre bontás következtében a korábbi szerkesztési és rajzi hibák észlelhetősége felerősödik.
- Több évtized térképei között számos eltérés (összevonásoknál átszerkesztés).

Kartográfiai szempontok

Névrajz, jelek

- Különböző térképek neveit, jeleit összefésülni, vagy kizárni (települések, településekhez köthető jelek)
- Vízirajzi nevek méretének növelése (térképek összevonása után átfedések)
- Falitérképszerű használat
 - Betűméretek, nevek növelése
 - Jelek átméretezése
 - Vonalvastagságok átméretezése
- Feloldások jól látható szemléltetése (pl. számozott országok)
- Összeépített térképek egyes elemeinek átalakítása (elemek egymásra kapcsolásakor jelkulcsi problémák, pl. utak, határok)

Méretarány

0 1

Vissza Grafikák

KIEGÉSZÍTÉSEK

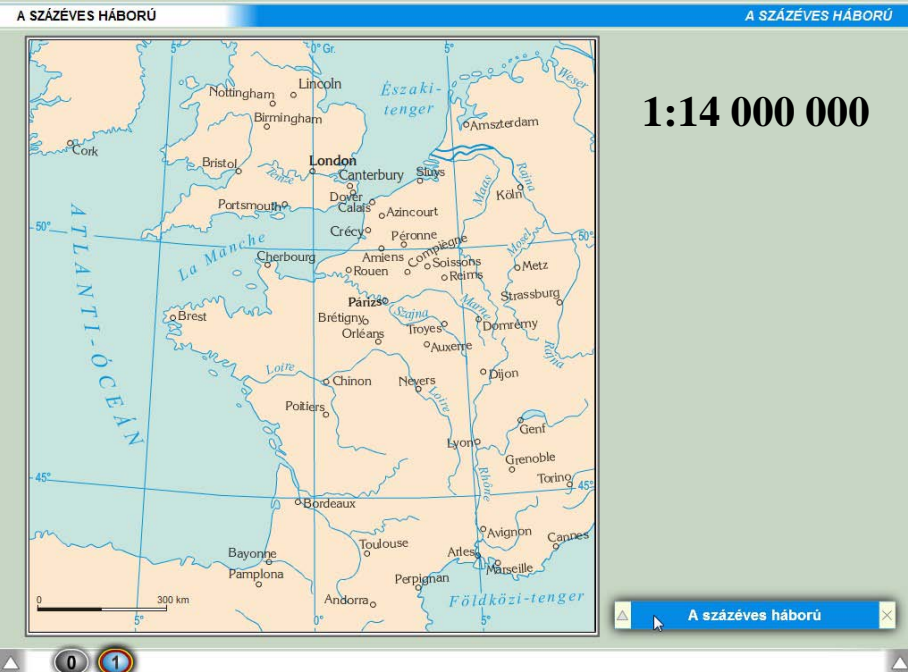
EURÓPA (X - XII. század)

0 500 km

- Települések
- Településnevek
- A Német - Római Birodalom határa
- Országhatár a XI. század végén
- Egyetem
- A római katolikus és a pravoszláv vallás határa 1054-1055
- A kunok és a besenyők támadása
- Az első kereszties hadjárat útvonala

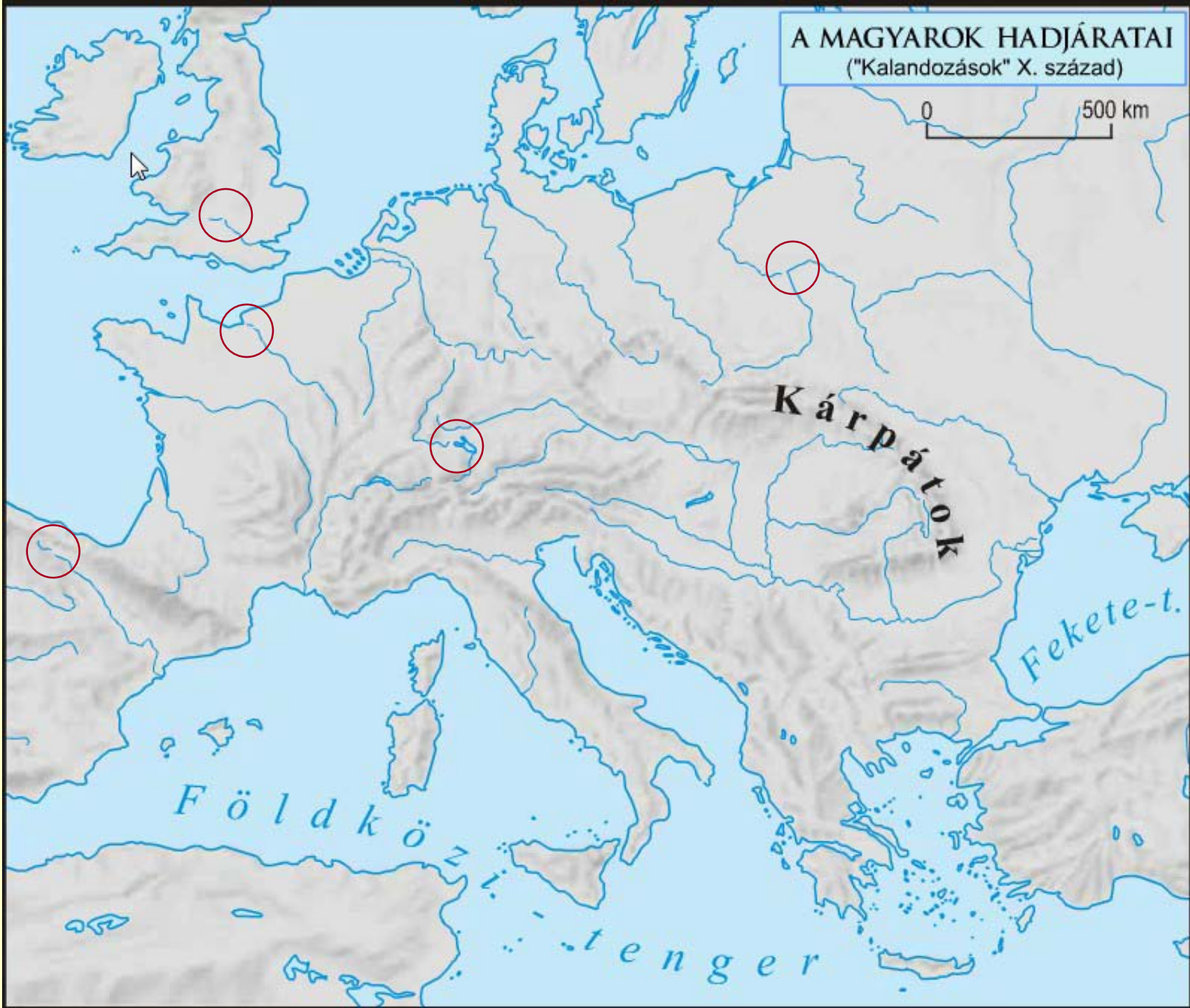
NAGYTÍTÁS

Méretarány

A MAGYAROK HADJÁRATAI ("Kalandozások" X. század)

0 500 km

Jelmagyarázat

- Kevés a jelmagyarázat számára felhasználható felület.
- Legördülő menük mérete (olvashatóság, térképet kitakarja, nehezen áttekinthető)
- Kapcsoló „gomb”, vagy csak a szöveg
- Bezárt legördülő menü esetében nem látszik a jelmagyarázat.
- Jelmagyarázat megjelenhet a térképen is.
- Sokkal több a jelmagyarázati elem, mert a papírtérkép valamennyi elemét tartalmazhatja (pl. településkarika, településnév, földrajzi nevek, stb.)
- Céltól függ a jelmagyarázat megjelenése (ált. isk., középisk.)
- Az állandóan látszó jelmagyarázat a térkép méretének rovására mehet.
- Kezelőgombok elhelyezését interaktív táblákhoz igazítani.

KÖZETBUROK

0 1000 2000 3000 km

GEOLÓGIA

KONTINENSEK

A FÖLD DOMBORZATA

Kialakulás, felszínfejlődés

Földtani szerkezet

Földrendések, vulkánosság, lemeztektonika

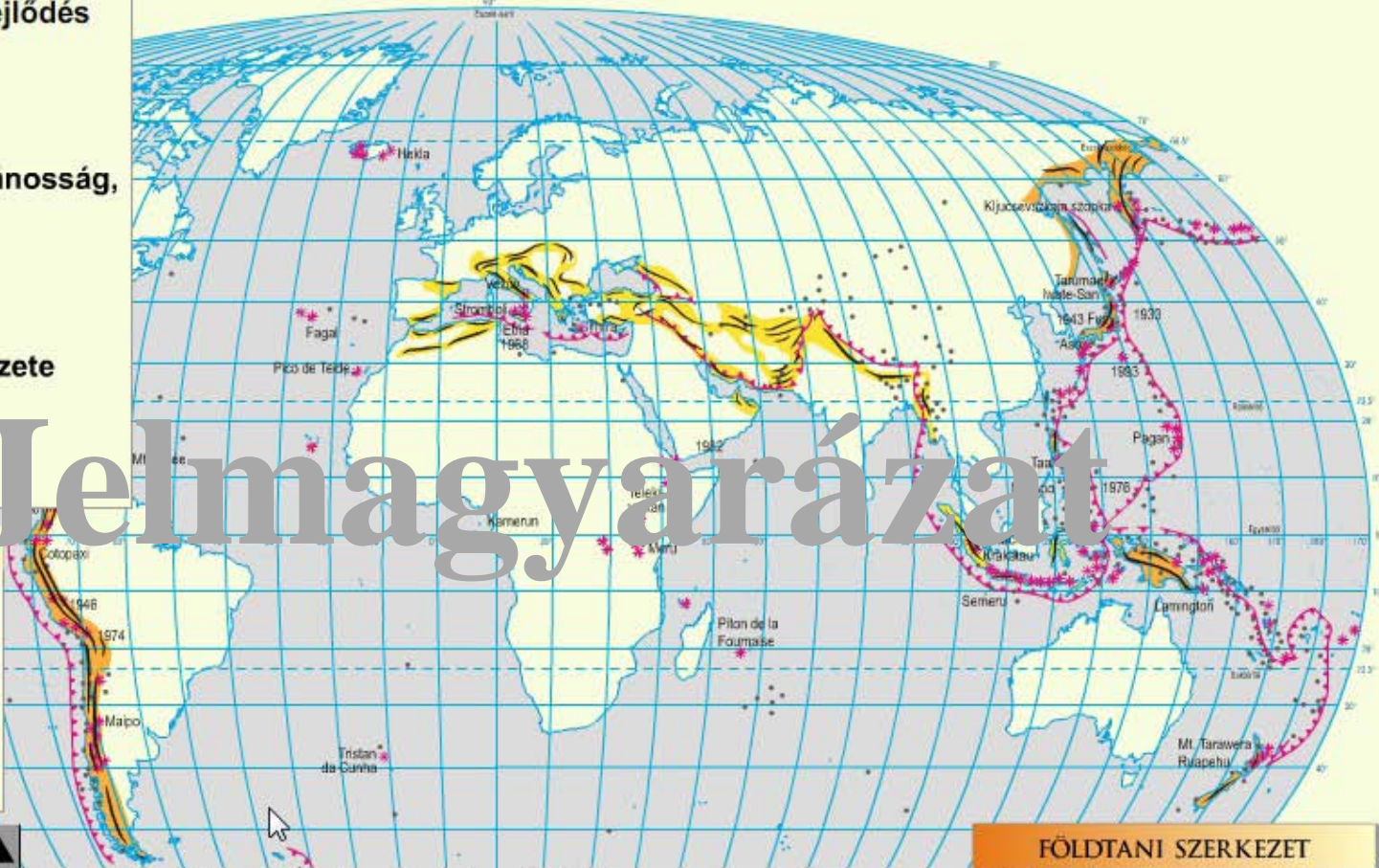
Lemezhatárok

A Föld belső szerkezete

mindent kikapcsol

Jelmagyarázat

NAGYÍTÁS

FÖLDRENGÉSEK, VULKÁNOSÁG, LEMEZTEKTONIKA

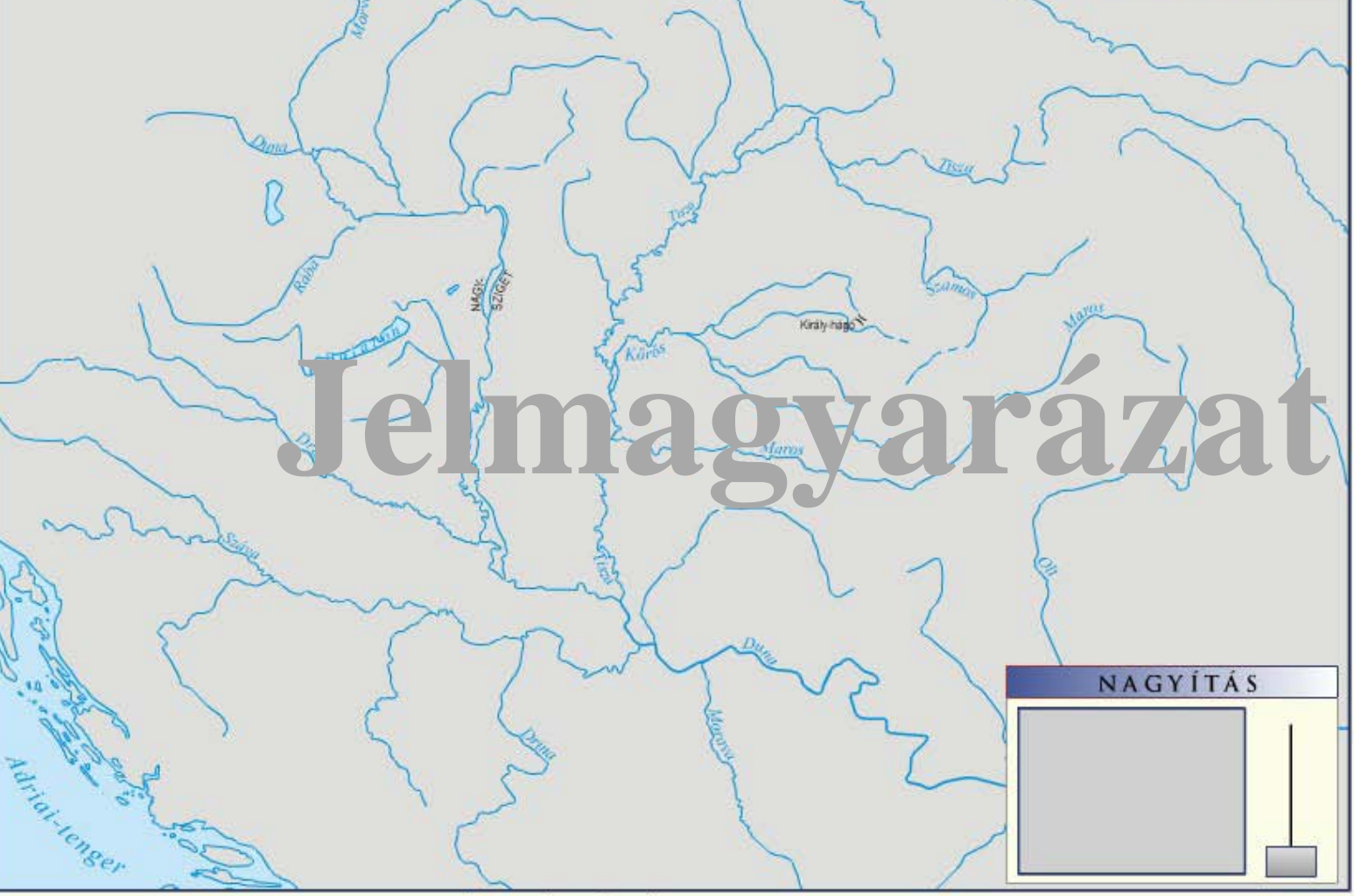
Lemezhatárok Tenger alatti hátság (épülő) Árokrendszer (épülő) Alábukó lemezszegély (pusztuló) Mélytengeri árok Elcsúszó lemezszegély A lemez mozgási iránya és sebessége (cm/év) lemez Lemez neve hátság Óceánközépi hátság neve	Kéregtípusok Kontinentális kéreg Stabilizálódott kéregrés Fiatal gyűrthegység (mobilis torlódásos öv) Kontinentális talpzat (self) Óceáni kéreg	Földrengés és vulkánosság Sekély mélységű földrengések epicentruma (70 km-nél kisebb mélységből) Közepes és nagy mélységű földrengések epicentruma (70–700 km) Katasztrófális földrengés helye és időpontja Forró pont (gomolyáramlás) Működő vulkán

FÖLDTANI SZERKEZET

Ösföld Ösföld (ősídő) Üledékes takaróval fedett ösföld, táblás vidék Óidei takaróval fedett ösföld Középidői takaróval fedett ösföld Középidői hegységrendszerek (táblás vidék) Üledékes takaró (újídő) Újidei üledékes takaró	Röghegység Bajkái-hegységrendszer (ősídő) Kaledóniai-hegységrendszer (óidő) Variszkuszi-hegységrendszer (óidő) Gyűrthegység (közép- és újídő) Eurázsiai- és Pacifikus-hegységrendszer (harmadidőszaki gyűrthegység) Kiömléses kőzet

0 100 km

MAGYARORSZÁG
1459-1490

- A Magyar Királyság 1437-ben
- Országhatár
- Tartomány-, illetve országrészhatár
- A Magyar Királyság Mátyás uralkodása idején (1459-1490)
- Települések
- Településnevek
- Szabad királyi város
- Egyéb város
- Mezőváros
- Egyéb település
- Várral vagy fallal erősített település

Hadjáratok

- Törökök ellen
- 1463
- 1476
- 1479
- Csehek ellen, 1474
- Osztrákok ellen, 1485

NAGYÍTÁS

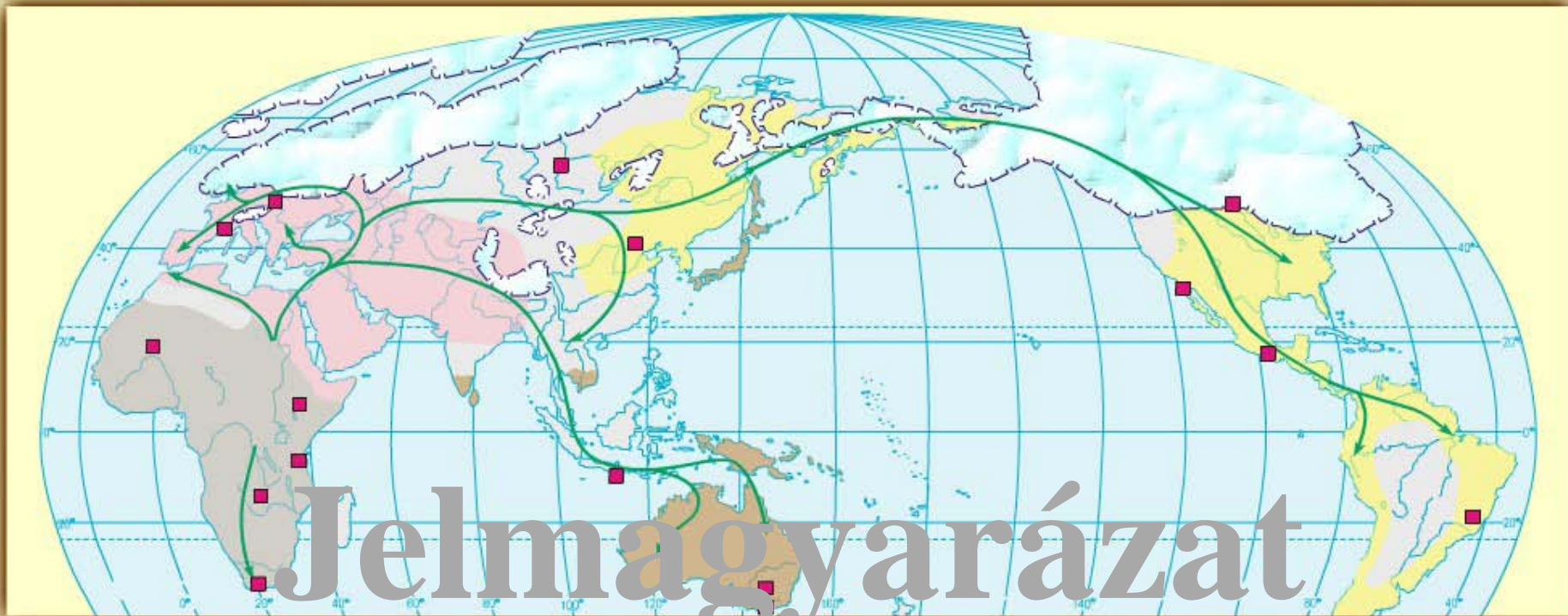
- Vármegyehatár
- Vármegyenevek

- Lengyelországnak elzálogosított terület
- Egyetemek;
- Nyomdák

- Az első végvonal
- A második végvonal

Az ember elterjedése a Földön

ŐSKOR

Jelmagyarázat

Őskori emberi maradványok lelőhelyei

- Az ember megjelenésének valószínű központja
- Ramapithecus (14 millió évtől)
- Australopithecus (5 millió évtől)
- Homo habilis (2,5 millió évtől)
- Homo erectus (2 millió évtől)
- Homo neanderthalensis (300 ezer évtől)
- Homo sapiens (200 ezer évtől)

Az ember fejlődéstörténete

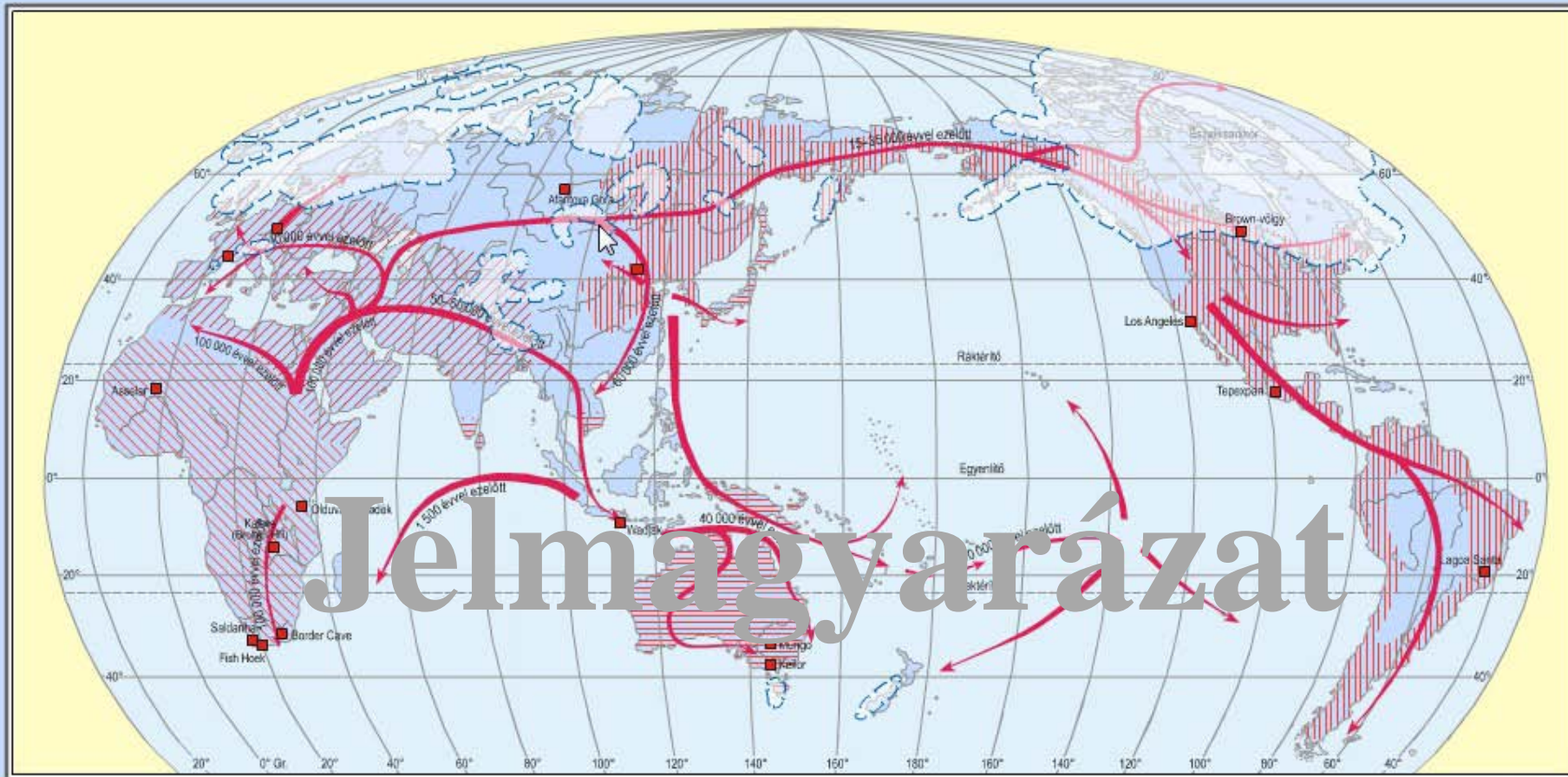
- A legnagyobb szárazföldi eljegesedés hozzávetőleges határa a jégkorszakban
- A Homo sapiens elvándorlásának feltételezett iránya

Ausztraliid	Mongolid
Europid	Negrid

Homo sapiens
200 ezer évtől

Jelmagyarázat

- ▲ Hominida lelőhelyek
- ▲ Az ember elterjedése
- ▲ Az emberfajtak

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

- A Német-római Birodalom határa a XV. század végén*
- Habsburg-birtok a XV. század végén*
- A cseh korona országai*
- Török hűbéres a XV. század végén*
- Csatahely a XV. század végén*
- 1096–1099 (Bouillon Gottfried)*
- 1147–1149 (III. Konrád, VII. Lajos)*
- 1189–1192 (Barbarossa Frigyes, II. Fülöp Ágost, Oroszlánszívű Richárd)*
- 1202–1204 (Velence, Bizánc)*
- 1217–1221 (II. András)*
- 1228–1229 (II. Frigyes)*
- 1248–1254 (IX. Lajos)*
- 1270 (IX. Lajos)*
- A kereszties államok határa a legnagyobb kiterjedés idején (XII. század közepe)*
- Települések*
- Településnevek*
- Genova és birtokai a XIII. század közepén*
- Velence és birtokai a XIII. század közepén*
- Hanza város*
- Hanza város a XV. század végén*
- Hanza lerakat*
- Fontos kereskedelmi útvonal a XI. században*
- A levantei kereskedelem tengeri útja*
- A Hanza-kereskedelem tengeri útja*
- Fontos szárazföldi kereskedelmi út*
- Pénzváltó és -kölcsonzóhely a XIII. században*
- Champagne-i vásárváros*
- Posztó*
- Selyem*

téma 1

téma 2

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

Didaktikai szempontok

- Színek – terjedés vagy megjelenés
- Határok – futás vagy megjelenés
- Villogtatás (jelek, nevek, aláhúzások) – figyelemfelkeltés
- Folyamatok, mozgó vonalak futásának sebessége (követhető, ne túl lassú)
- Nevek és jelek megjelenése – kapcsolható külön gombbal, de megjelenhet folyamat részeként is
- Animációk (mozgások, időbeliség bemutatása)

Használati szempontok / Működés

- A rétegek sorrendjének meghatározása
- Értelmetlen kapcsolódások kiszűrése
- A folyamatok időtartamának jelzése
- Folyamatok szakaszolása (több szakasz, vagy videolejátszó)
- Nagyítás (folyamatos, lépcsőzetes)
- Állomány mérete (struktúráltság, animációk, summer, kép, hang, stb.)
- Sebesség (számítógép teljesítménye, állomány mérete, CD)
- Ellenőrzés
- Védelem

Flash

Nyílt forráskód

swf nem levédhető

exe egy fájlban összeépítve (hatalmas állomány, nehezen bővíthető)
a háttérben több fájl (képek, grafikák, szövegek, stb.)
beépített flash lejátszó

Kódolt CD, vagy online letöltés kóddal együtt

A térképi interaktivitás objektív előnyei

- Átjárhatóvá teszi az analitikus és komplex térképeket.
- Egy térképen ábrázolt elemek szétválasztása
 - Térképek egyszerűsítése
 - Különböző térképi elemek kiemelése, hangsúlyozása
 - Különböző térképi elemek csoportosítása, hangsúlyozott összevetése
- Térképi elemek összehasonlítása több térképről
 - Több térkép elemeinek egy térképen való összevonása
 - Folyamatok (események, jelenségek) bemutatása, értelmezése
 - Változások könnyebb értelmezése
- Variációs sokszínűség
- Következtetések levonása egyszerűbb
- Időben egyszerre történő események, folyamatok bemutatása
- Folyamatok (események, jelenségek) tagolása
- Animációk párhuzamos készítése (rétegek lehetővé teszik)
- Dinamikussá teszi a statikus térképeket

A térképi interaktivitás szubjektív előnyei

- Dinamikussá, játékosá teszi a térképolvasást
- Növeli az érdeklődés szintjét
- Aktivizálja a térképolvasót
- Választási lehetőségeket ad
- Feladatmegoldásra ösztönöz
- Fantáziát élénkíti

Egyéb előnyök az oktatás számára

- Falitérképet helyettesíthet
- Nagyítható (vektoros)
- Képernyőkép kinyomtatható
- Interaktív táblával összekapcsolható (további interaktivitás)
- Bővíthető, részletezhető, tananyaggá fejleszhető